

VYDROVSKÁ DOLINA

VYDRA - Rural Development Activity so sídlom v Čiernom Balogu, ktorá pôsobí vo vidieckom Mikroregióne Čierny Hron (MrČH) od roku 1997. Ide o dobrovoľné, neziskové, mládežnícke občianske združenie (OZ) mladých ľudí z celého Slovenska, so samostatnou právnou subjektivitou. OZ VYDRA, Vzniklo z Ekocentra Stromu života Vydra na Čiernom Balogu a pôsobí vo vidieckom MrČH od roku 1997.

V oblasti rekreácie Vydra-Rural Development Activity ponúka:

- sprievodcovské služby okolo Národnej prírodnej rezervácie Dobročský prales
- sprostredkovanie ubytovania
- komplexné zabezpečenie firemnej akcie „na kľúč“
- programy pre školské výlety
- tematické programy pre deti (Deň detí, Mikuláš)
- letné tábory (detské, mládežnícke, rodiny s deťmi) so zábavnými, náučnými, environmentálnymi, športovými a tvorivými aktivitami a rozvíjaním vzťahu k prírode. Výlety (kone, kúpalisko), Čiernohronská železnica, Lesnícky skanzen.

Popis aktivity

Súčasná konateľka spoločnosti hľadala nové uplatnenie, nakoľko región neposkytoval dostatočné možnosti pre uplatnenie sa v odbore ktorý vyštudovala (zdr. sestra). Odišla za prácou do Anglicku, kde sa naučila jazyk, absolvovala rekvalifikačný kurz o agroturistike a zamestnala sa vo Vydre. V Čiernom Balogu fungovalo už od roku 1983 dobrovoľné zoskupenie mladých aktivistov pri záchrane Čiernohorskej železnice v rámci *Stromu života*. Táto forma bola nevyhovujúca svojou nepružnosťou, vzhľadom na vzdialenosť od centrály *Stromu života* v Bratislave. Snahou bolo rozvinúť ďalšie aktivity, pomôcť celému regiónu v rozvoji a aktivizovať miestnych obyvateľov. V tej istej dobe prišli Lesy SR š. p. s myšlienkou vybudovať vo Vydrovskej doline Lesnícky skanzen. Existencia tohto projektu a ČHŽ vyvolala potrebu vybudovať informačné kancelárie pre turistov, čo neskôr vyústilo k rozvoju ďalších aktivít vo forme projektov rekreačného využitia, rekonštrukcie a budovania infraštruktúry, tvorbe dizajn manuálu pre propagačné materiály a pod. Prvým komplexnejším projektom bolo *Vrchárske putovanie*, pripravené spolu s Cykloklubom Poľana a Slovenským Hucul klubom, ktoré malo poskytovať servis pre putovaniachtivých ľudí. Tento projekt sa však ako celok neosvedčil, follow up projektu je *Vulkán Poľana*, kde sa program putovania úspešne rozvíja v užšom regióne. Ako pozitívum možno hodnotiť rozvoj networking medzi poskytovateľmi ubytovania, salašmi, ľudovými umelcami, výrobcami syra atď. Zároveň sa vybudovali cyklotrasy, prístrešky a iná drobná infraštruktúra. Projekt a značka Vydrovská dolina vznikol aj na základe týchto skúseností.

Chronológia:

1997	Vznik OZ VYDRA
2000	Prvá Turistická Informačná Kancelária (TIK Čierny Balog), Projekt <i>Vrchárske putovanie</i>
2003	Vybudovanie areálu vo Vydrove, kúpa domčeka v obci
2004 –2005	Projekt EU na rozvoj infaštruktúry: Nástupištia v Chvatimechu,
2005	Otvorenie domčeka Vydra
2005-2006	Projekt <i>Vydrovská Dolina</i> , otvorenie ďalších TIK, dizajn manuál, propagačné materiály, výstavy cestovného ruchu, náučný chodník Hronec, informačné tabule v Chvatimechu
2007	Vybavenie múzea v Čiernom Balogu zariadením a jeho prevádzka
2008	Zapojenie sa do Projektu Ekopolisu <i>Jantárová cesta - Vitajte cyklisti</i> , certifikácia služieb v cestovnom ruchu pre cyklistov

Aktivistky Vydry priniesli z rôznych školení v zahraničí organizovaných pre členov NGOs know-how o sieťovaní podnikov v cestovnom ruchu, o marketingu a aktivizácii miestnych obyvateľov napr. prostredníctvom iniciatívy LEADER (Korzika, 2007). Podávajú nové projekty a získavajú granty (celkom získali už viac ako 433 ths. € za dobu existencie). V spolupráci s inými podobne zameranými NGO hľadajú nové projekty a inšpirujú sa ako prekonávať problémy, navštevujú spoločné študijné cesty (Estónsko, Portugalsko, Litva). Poslednou spoločnou iniciatívou s jednou Banskobystrickou NGO je *Jantárová cesta*. Kritickým štádiom bola doba prefinancovania projektu výstavby infraštruktúry, kde im žiadna z bánk ako občianskemu združeniu nechcela poskytnúť úver. Nakoniec získali prostriedky pomocou drobných pôžičiek asi od 13 dobrovoľníkov z celého Slovenska. Pre ďalší rozvoj a ako zdroj nápadov robia vlastný prieskum potrieb medzi návštevníkmi.

Ročný obrat je viac ako 330 ths. €. Posledné dva roky sú samofinancované dve full time positions vo Vydre a ďalších 5 osôb, asi 140h/mesačne pracuje v TIK. Nefinančný prínos je forme rôznych propagačných materiálov, ktoré slúžia k propagácii na veľtrhoch cestovného ruchu (na úrovni Vyššieho územného celku Banská Bystrica, Slovenska – Bratislava, ale aj v zahraničí Budapešť –Maďarsko).

Aktéri a ich úlohy:

Hlavnými aktérmi vo Vydrovskej Doline sú OZ Vydra, Lesy SR závod Čierny Balog, Obec Čierny Balog, a ČHŽ nezisková organizácia. Spolupráca s ČHŽ, Lesmi SR a obcou prispela k fungujúcemu projektu a win-win situácii.

Lesy SR š.p. zabezpečujú kompletnú údržbu Lesníckeho Skanzenu, organizujú spoločné podujatia, napr. každoročne Deň stromu (s účasťou v roku 2008 asi 10 000 návštevníkov), spolupodielajú sa na propagačných materiáloch, zabezpečujú sprevádzanie. Novým projektom bude *Európska lesná škola*.

Obec získava symbolických 5Sk (0,17€) z poplatkov za ubytovanie, pokrýva náklady na platy zamestnancov TIK, prenajíma bezplatne obecné priestory na rôzne podujatia, hradí časť nákladov na výstavy, propagačný materiál.

ČHŽ poskytuje prepravu a priestor pre ďalšie sprievodné podujatia. Potomkovia dobrovoľníkov ktorí začali so záchranou ČHŽ, tvoria časť súčasných dobrovoľníkov pracujúcich v detských letných táboroch vo Vydrovskej doline. Múzeum ČHŽ a TIK zdieľajú jednu budovu.

Ostatné podniky zapojené do siete sú miestni podnikatelia poskytujúci ubytovanie, stravovanie, ľudoví umelci vyrábajúci suveníry, pripravujúci kultúrny program a pod. Propagáciu okrem TIK v správe Vydry, zabezpečujú aj TIK okolitých rekreačných stredísk (Poľana, Nízke Tatry). Významný podiel má aj propagácia regiónu Vyšším územným celkom –Banskobystrickým samosprávnym krajom (VÚC BBSK), odborom cestovného ruchu vo forme odporúčaní rôznym návštevníkom (napr. 42 Chargé d'affaires pôsobiacich na Slovensku)

Relevantnosť verejnej politiky a programov

Ako vyplýva z úloh jednotlivých aktérov, verejná politika na úrovni obce aj VÚC je jedným z rozhodujúcich podporných faktorov. Odbor cestovného ruchu VUC BBSK aj obec Čierny Balog má prioritný záujem o podporu rekreačného využívania tejto oblasti. Zároveň sa stimuluje spolupráca na všetkých úrovniach, zvyšuje sa zamestnanosť a pridaná hodnota vytvorená v regióne. Pri realizácii niektorých projektov sa využila finančná podpora z grantov slovenských inštitúcií a z programov EU. Ako podporné sa javia aj ďalšie formy spolupráce s podobnými NGOs, pri výmene informácií a know-how. Problémovým situáciám sa predchádza spoločnou stratégiou všetkých partnerov *Vydrovskej doliny* pri dosahovaní cieľa a operatívne sa riešia na základe osobného nasadenia. Ako prekážky boli identifikované čiastočné problémy s cash-flow niektorých projektov.